

הצעות חוק

18 במרס 1974

1113

כ"ד באדר תשל"ד

עמוד	
142	חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 21), תשל"ד—1974
154	חוק עידוד התעשייה (מסים) (תיקון מס' 3), תשל"ד—1974
155	חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 15), תשל"ד—1974

חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 21), תשל"ד-1974

1. בסעיף 2 לפקודת מס הכנסה: (להלן - הפקודה) -

(1) בפסקה (2), אחרי "כל קבוצה אחרת" יבוא "לרבות תשלומים להחזקת רכב שניכויים אינו מותר על פי תקנות לפי סעיף 31 ובכלל זה תשלומים כאמור לעובדי המדינה שלא היו מותרים בניכוי אילו היה חל לגביהם סעיף 31";

(2) אחרי פסקה (2) יבוא:

"מכירת מקרקעין (3) ריווח ממכירת מקרקעין בתוך שלוש שנים מיום רכיב

שתם או מפעולה באיגוד מקרקעין שניתן לראות בה מבחינת תכנה מכירת זכות במקרקעין בתוך שלוש שנים מיום שנרכשה הזכות, אף אם המכירה או הפעולה אינן בעלות אופי מסחרי; הוראה זו לא תחול על מכירת דירת יחיד או פעולה באיגוד שניתן לראות בה מבחינת תכנה מכירת דירת יחיד;

לענין זה - "מכירה", "דירת יחיד", "פעולה באיגוד" ו"יום רכישה" - כמשמעותם בחוק מס שבח מקרקעין, תשכ"ג-1963.²

דברי הסבר

מסכום ההוצאה (כיום אין מתירים שלישי); בשנת המס 1975 - שני שלישים מסכום ההוצאה; בשנת המס 1976 - חמש שישיות מסכום ההוצאה; בשנת המס 1977 - סכום ההוצאה כולו. כדי להתגבר על העיוות האמור מוצע לקבוע כי אם התשלומים ישולמו ישירות לעובד, יראו התשלומים כקצובה שעלית חייב העובד במס. ההוראה תחול גם על עובדי המדינה.

סעיף לפי החוק הקיים, חייבים, בשל עסקה במס **1 (2)** קרקעין שאיננה בעלת אופי מסחרי, במס שבח מקרקעין, ורק אם אחוז השבח גבוה מאוד (למעלה מ-4% לחודש בתקופת החזקה) חייבים גם במס שבח וגם במס הכנסה.

שיעורי מס שבח נמוכים בהרבה משיעורי מס הכנסה ואין בהם כדי להרתיע מרכישת מקרקעין למטרות ספקולטיביות.

מטרתו של התיקון המוצע להפחית את הכדאיות בעסקאות מקרקעין למטרות ספקולטיביות - עסקאות

בתיקון המוצע תיקונים ושיפורים בתוכן הפקודה ובניסוחה, שהצורך בהם נתגלה תוך ביצועה. חלק מהתיקונים היו כלולים בהצעת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 19), תשל"ג-1973 (הצעות חוק תשל"ג, עמ' 192). אולם בשעתו לא היתה אפשרות לסיים את הדיון בהם. החלק האחר הם תיקונים שהצורך בהם נתגלה לאחר שפורסמה הצעת החוק האמורה.

סעיף בשנים האחרונות התפשטה התופעה של **1 (1)** תשלום הוצאות להחזקת רכב לעובדים גם כאשר לא היה לכך צידוק מבחינת מהות תפקידו של העובד, ולמעשה היווה הדבר תשלום במקום תוספת שכר.

דבר זה גרם לעיוות במערכת המסים (היות ומתשלום זה לא נוכח מס) ובמערכת השכר.

על פי סעיף 31 בכוננת שר האוצר להתקן תקנות, ולקבוע בהן כי מתשלומים להחזקת רכב לא יוכרו למס שלם, אלא אם ועדה שתוקם מכוח סעיף 31 תכיר בהכרחיות נסיעותיו של העובד - בשנת המס 1974 - מחצית

1 דיני מדינת ישראל, גוסת חדש 6, עמ' 120.

2 ס"ח תשכ"ג, עמ' 156.

2. (א) האמור בסעיף 3 (ב) לפקודה יסומן "(1)" ובו, המלים "או שהאדם נהג בחוב" תיקון סעיף 3 כאמור כאילו נמחל לו" – יימחקו.

(ב) בסעיף 3 (ב) האמור, אחרי פסקה (1) יבוא:

"(2) אדם שניתנה לו הלוואה אשר אילו היה ניתן במקומה מענק היה המענק בגדר הכנסה, ונותן ההלוואה נתן לו מענק לפני שההלוואה נפרעה או תוך שנה מיום שנפרעה, יראו את המענק כחלק מההכנסה של מקבלו בשנת המס שבה ניתן; הוראה זו לא תחול על מענק שנתנו קרן קיימת לישראל בע"מ, קרן היסוד – המגבית המאוחדת לישראל, הסוכנות היהודית לארץ ישראל או חברה להתיישבות הקלאית ועירו" – נית "רסקו" בע"מ, לאגודה שיתופית שרשם האגודות השי" תופיות סיווג אותה כאגודה שיתופית הקלאית או לחבר באגודה כאמור.

(3) (א) אדם שבשנת מס פלונית נמחל או שומט לו חוב או חלק ממנו, והחוב נובע מסכומים שקיבל לצורך ייצור הכנסתו מעסק או ממשלח-יד, או שניתן לו מענק לצורך ייצור הכנסתו כאמור והחוב על פי פסקאות (1) או (2) לסעיף קטן זה והוראות סעיף 21 (ב) אינם חלים עליהם, יראו את החוב כהכנסה בשנה שבה נמחל ואת המענק כהכנסה בשנה שבה ניתן, ואותו אדם יהיה חייב עליהם במס בשיעור של 40%.

(ב) לפי בקשתו של אדם שהיתה לו הכנסה כאמור בפסקת משנה (א), יראו לענין סעיף 28 (ב) כהכנסה מעסק.

(4) לענין סעיף קטן זה, מי שנמחל לו חוב – לרבות מי שנהג בחוב כאילו נמחל לו או מי ששומט חובו."

דברי הסבר

(2) גם כאשר נמחלת הלוואה שניתנה לאדם לשם ייצור הכנסתו, אין רואים כיום את מחילתה כהכנסה רגילה, ויש כתוצאה מכך טובת הגאה ממשית לבעל העסק. הטבה זו איננה מהווה כיום מקור הכנסה והדבר איננו מוצדק. על כן מוצע לתקן זאת, ואף לקבוע כי שיעור המס על הכנסה זו יהא 40%, שהוא שיעור המס החל על ריווח הון. הוראה זו לא תחול לגבי הלוואה ששימשה לרכישת נכס בר-פחת. כמו כן יוכל אדם לבקש שמחילת הלוואה ששימשה לו בייצור הכנסתו מעסק או ממשלח יד תיראה כהכנסה מהם לענין קיוו הפסדים.

(3) בסעיף 3(א) לפקודה נקבע כי סכומים מסויימים שקיבל אדם מפדיון מניות יהיו חייבים במס בשיעור של 35%. פסקה (4) קובעת כי במקרים מסויימים לא יחול מס בשל פדיון המניות. מטרתה של פסקה זו היתה

שהמאפיין העיקרי שלהן הוא רכישה לשם מכירה תוך זמן קצר.

סעיף 2 (1) בערעור מס הכנסה 1151/66, קבוצת שילר בע"מ נגד פקיד שומה רחובות (פ"מ, כרך ס"ב, עמ' 406), נקבע כי מענק שבא להחליף הלוואה שניתנה לכיסוי הוצאות עסקיות לא ייחשב כהכנסה בידי המקבל אם העילה שגרמה לנתינתו שונה מהעילה למתן הלוואה.

מצב זה מאפשר להימנע מתשלום מס על ידי כך שמי שרוצה לתת מענק לאדם לשם כיסוי הוצאות פירות, יעשה זאת בדרך של מתן הלוואה שתוחלף על ידי מענק, בלי שיצוין במפורש שהמענק מכון לאותה מטרה שלמ" ענה ניתנה ההלוואה. מוצע לתקן את החוק כדי למנוע אפשרות זו.

(ג) בסעיף 3 (ג) לפקודה, במקום פסקה (4) יבוא:

"(4) החיוב על פי פסקאות (1) ו-(2) לא יחול על סכומים שקיבל אותו אדם כתוספת לסכומים ששילם לחברה בעד המניות עקב שינוי בשער החליפין הרשמי, ובלבד שנתמלאו שתיים אלה:

(א) המניות הוצאו לתושב-חוץ בתמורה מלאה במטבע-חוץ ונקבע בתנאי ההוצאה כי סכום הפדיון צמוד לשער החליפין הרשמי והפדיון לא ייעשה לפני תום שבע שנים מיום הוצאת המניות;

(ב) שר האוצר אישר את המניות לענין זה."

(ד) בסעיף 3 האמור, במקום סעיפים קטנים (ד) ו-(ה) יבוא:

"(ד) סכומים ששולמו למעביד מאת קופת גמל ושמקורם בתשלומי המעביד לאותה קופה, לרבות הפרשי הצמדה על תשלומים כאמור, יובאו בחשבון בקביעת הכנסתו, ובלבד שאם נזכה מס מתשלומי המעביד, יהא זכאי לזיכוי בסכום המס שגובה."

תיקון סעיף 5 (א) סעיף 5 לפקודה יסומן "(א)" ובו -

(1) פסקאות (2) ו-(3) יסומנו (4) ו-(5) ולפניהן יבוא:

"(2) הכנסה של תושב ישראל מעסק או ממשלח-יד המתנהל בחוץ לארץ;

(3) הכנסה מעסק המתנהל בחוץ-לארץ בידי חברה שלתושבי ישראל יש בה שליטה; היתה הזכות לקבלת רווחי החברה בחלקה בידי תושבי ישראל ובחלקה בידי תושבי חוץ, יראו

דברי הסבר

(5) הנוסח הקיים של סעיף 3(ה) הוא כללי וניתן היה לחשוב שהוא חל הן על הקרן והן על הפרשי ההצמדה שנצטברו עליה. אולם בית המשפט העליון בע"א 330/68, תרו, תעשיית רוקחות בע"מ נגד פקיד שומה חיפה (פס"ד כ"ג(1)), עמ' 102, קבע כי אין הדבר כך וכי אם רוצים לחייב הפרשי הצמדה כאלה במס יש לומר זאת במפורש. דבר זה נעשה בסעיף קטן (ד) המוצע.

סעיף 5 לפקודה דן בהכנסות שרואים אותן כמזפקות בישראל.

לפסקה (1) - לפסקה (2) החדשה: לפי המצב החוקי הקיים רואים הכנסה מעסק או ממשלה יד כמזפוקת בישראל אם השליטה והניהול מופעלים מישראל, ולענין זה אין הבחנה בין תושב ישראל לבין תושב חוץ. מוצע כי לגבי תושבי ישראל יחול חיוב על חלקן בהכנסה מעסק או ממשלה יד גם אם העסק מתנהל בחוץ לארץ.

לפסקה (3) החדשה: מוצע שיחול חיוב גם על הכנסות חברה שבשליטת תושבי ישראל המנהלת עסק מחוץ לישראל. כדי לא לפגוע בתושבי החוץ שהם מבעלי

להבטיח שהפרשי שער חליפין לא יחוייבו במס, אך מהנוסח הקיים יוצא כי אם נתקבל בעד הפדיון סכום העולה על הסכומים ששולמו לחברה בעד המניות בצי-רוף הסכומים שקיבל האדם כתוספת עקב שינוי השער - לא יהיה פטור מן המס גם על הפרשי השער. מוצע לקבוע כי במקרה כזה יינתן הפטור לגבי הסכומים שאינם עולים על מה ששולם בתוספת הפרשי ההצמדה, ואילו מה שעולה על כך יחוייב במס בשיעור 35%.

(4) על רווחים שנתוספו על סכומים שמקורם בתשלומי המעביד יחול הדין הכללי החל על רווחים המצטברים על הפקדות בקופת גמל, ואשר לא ניתן בעבורם זיכוי או זיכוי, כפי שייקבע בתקנות; ואילו על סכומים שהמעביד קיבל מהקופה ואשר מקורם בתשלומיו יהיה חייב במס, אך הוא יוכל לקזז ממנו את המס שגובה במקור בעת ששילם אותם לקופת הגמל. על ידי כך ישולם בשל הכנסה זו מס שאינו עולה על מס אמת, ויחד עם זה תימנע האפשרות של ניצול החוק לרעה בהקשר זה.

כמופק בישראל אותו חלק מהכנסת החברה שהוא כחלקם בזכות לרווחים של תושבי ישראל; כל הכנסה כאמור בפסקה זו תיחשב כהכנסתם של אותם תושבי ישראל לפי חלקו של כל אחד מהם בזכות לקבלת רווחים; לענין פסקה זו לא יראו כתושב ישראל חברה שהשליטה בה היא בידי תושבי חוץ;

(2) בפסקה (4), במקום "ששה בישראל" יבוא "מעבודה אצל מעביד שגם הוא תושב חוץ, אם העובד שהה בישראל";

(3) בפסקה (5) אחרי "כשהמעביד הוא תושב ישראל" יבוא "לרבות חברה שהשליטה בה בידי תושבי ישראל";

(4) אחרי פסקה (5) יבוא:

"(6) ריבית, דמי שכירות ותמלוגים ששילם תושב ישראל, למעט תשלומים כאמור ששילם מפעל קבע בחוץ לארץ של תושב ישראל על הלוואה או שימוש בנכסים לצרכי אותו מפעל ולמעט תשלומים כאמור בשל הלוואה או נכסים ששימשו בחוץ לארץ שלא לצרכי ייצור הכנסה";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) האמור יבוא:

"(ב) בסעיף זה, "שליטה" – כמשמעותה בסעיף 25.

דברי הסבר

של אותה מדינה, חייב במס על הכנסותיו מאותה עבודה. על כן מוצע לתקן את ההוראה ולהתאימה לעקרון זה.

לפסקה (4): מפסק הדין שניתן בע"א 702/70, פקיד השומה חיפה נגד חברת החשמל לישראל בע"מ (פד"א, כרך ד', עמ' 19), עולה כי ישנן נסיבות של שימוש בכספים, שבהן תהיה ריבית שמשלם תושב ישראלי או מפעל ישראלי לתושב חוץ – פטורה ממס בישראל. הושמעו גם דעות כי לפסק דין זה יש השלכות על הכנסות אחרות המשתלמות לתושבי חוץ בעד שימוש בנכסים.

כדי למנוע ספקות מוצע (א) לקבוע, שריבית תהא חייבת במס בלי שהחוב יהיה מושפע מאופן השימוש בכספי ההלוואה בידי מקבל ההלוואה; ו-(ב) לקבוע חיוב מפורש במס הן של ריבית והן של תשלומים אחרים לתושבי חוץ. עם זאת ייקבע כי החוב במס לא יחול על ריבית ותשלומים אחרים כאמור, אם הכספים שימשו מפעל קבע (סניף או עסק עצמאי) השייך לתושב ישראלי בחו"ל והם שולמו מאת מפעל הקבע; וזאת משום שבמקרה כזה יש לראות את העסק האמור כיחידה כלכלית עצמאית. הוצאו מכלל החוב גם תשלומים פרטיים של תושבי ישראל בחו"ל, שאם לא כן כל תושב ישראלי הנמצא בחו"ל ומציא הוצאה כאמור לצרכיו הפרטיים עשוי להיות חייב בניכוי מס במקור.

החברה, וכדי להתגבר על הקושי שבהטלת מס על חברה שמושבה בחוץ לארץ, מוצע – (1) שהכנסת החברה תחוייב רק לפי חלקם של תושבי ישראל בזכות לקבלת הרווחים, ו-(2) שהמס יחול על אותם תושבי ישראל לפי חלקם ברווחים.

לגבי הכנסות לפי סעיף 5 חל צו מס הכנסה (הקלה ממסי כפל), תשכ"ד-1963, הקובע שהמס על הכנסות כאלה לא יעלה על 25%, ובלבד שסך כל המס שישולם בישראל ביתד עם המס ששולם על אותה הכנסה מחוץ לישראל, לא יעלה על 50%, ובהברר בני-אדם – על 46%; ההכנסה לענין זה תיחשב כשלב הגבוה ביותר בסולם ההכנסה של הנישום. יהיה צורך להתאים את הצו לתיקון המוצע בהוק.

לפסקה (2): בע"א 289/68, פקיד שומה ת"א 5 נגד גיורא גודיק, הפקות בינלאומיות בע"מ (פס"ד כ"ג, כרך 1, עמ' 36), נקבע כי הכנסת עבודה של תושב חוץ ששהה בישראל פחות מ-90 יום והשתכר פחות מ-5000 לירות, תהיה פטורה ממס בישראל.

המצב החוקי, כפי שפירשו בית המשפט העליון, נוגד את העקרונות המקובלים באמנות למניעת כפל מסים, לרבות האמנות שמדינת ישראל חתומה עליהן. באמנות נקבע כי שכיר העובד במדינה אחרת בשירות מעביד

תיקון סעיף 9 4. בסעיף 9 (2) לפקודה, במקום "קופת גמל" יבוא "מפעל הפיס, קופת גמל שאישר אותה הנציב לענין פסקה זו", ואחרי "על ידי רשות מקומית" יבוא "או על ידי מפעל הפיס".

תיקון סעיף 12 5. בסעיף 12 לפקודה, במקום "שתהיה לו ושלא תעלה" יבוא "או על הכנסת עבודה מעבודה אצל אחד ממעבידיו, אם לא עלו".

תיקון סעיף 18 6. בסעיף 18 לפקודה -

(1) בסעיף קטן (ב), במקום "שהוא אחד מבעלי השליטה ושיש לו לפחות 10% ממניותיה" יבוא "שהוא בעל שליטה כמשמעותו בסעיף 32 (9)", ובסופו יבוא "או אם המס עליהם נוכה בתקופה האמורה";

(2) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) הכנסה שיש לנכות ממנה מס על פי סעיפים 164 או 170 - ניכוייה לפי סעיף 17 בשנת המס שאליה היא מתייחסת יותר רק אם שולמה בה או תוך שלושה חודשים אחרי תומה או אם המס עליה נוכה בתקופה האמורה."

דברי הסבר

600 לירות ממקור אחר - פטור מהגשת דו"ח ומתשלום מס על 600 הלירות, פרט למס שנוכה במקור.

לעומת זאת שכיר שיש לו הכנסת עבודה בסכום כולל שהוא פחות מ-24,000 לירות הכוללת גם הכנסת עבודה מעבודה חלקית בסכום העולה על 600 לירות - פטור מחובת הגשת דו"ח ותשלום המס על פיו, בו בזמן שאם יש לו אותו סכום עיקרי מהכנסת עבודה ואילו ההכנסה הנוספת היא ממקור אחר - הוא חייב בהגשת הדו"ח.

כהוצאה מהשוואת הכנסה נוספת מעבודה חלקית להכנסה נוספת אחרת, יינתן מצד אחד פטור על הכנסת עבודה מעבודה נוספת אם היא איננה עולה על 600 לירות, ומצד שני יצטרך להגיש דו"ח, ולשלם את מלוא המס המגיע על פיו, גם מי שהכנסת העבודה שלו ממערב עיקרי היא פחות מ-23,400 לירות ויש לו הכנסה נוספת מעבודה אחרת העולה על 600 לירות.

(1) סעיף 18 (ב) לפקודה קובע כי משכורת, שכר עבודה או ריבית המשתלמים מאת הברת מעטים לאחד מבעלי השליטה שלה שיש לו לפחות 10% ממניותיה, יותרו בניכוי בשנת המס שבה שולמו או תוך שלושה חודשים אחרי שנסתיימה. אין בסעיף הגדרה מיהו בעל שליטה. מוצע לאמץ את ההגדרה של בעל שליטה שבסעיף 32 (9) לפקודה.

(2) לפי המצב הקיים יכולים אנשים המגדלים ספרים על בסיס מסחרי והמשלמים הכנסה שממנה הם חייבים לנכות מס במקור, לנכות את חשבונם של הזכאים לקבלת ההכנסה. גם באותם מקרים שבהם יוכיח החשבון איננו מהווה תשלום, לענין הניכוי במקור, הרי לגבי מי שצריך לשלם את הסכומים הוא מוכר מיד כהוצאה עסקית.

מפעל הפיס מממן אך ורק צרכי ציבור, ומשום כך מוצע להשוותו לענין פטור ממס לרשות מקומית.

בסעיף 12 לפקודה ניתנת סמכות לשר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, להורות שתושב ישראל שהכנסתו מעבודה לא עלתה על סכום שנקבע, יהיה פטור ממס על הכנסה נוספת אחרת שתהיה לו ושלא תעלה על סכום שנקבע.

מנוסח הסעיף יוצא כי אם התוספת להכנסת העבודה היא ממקור אחר - יינתן פטור ממס, ואילו אם התוספת מקורה במשרה חלקית נוספת - אין עליה פטור, אף אם סכומה כסכום ההכנסה מהמקור האחר. מוצע לתקן את הסעיף כך שניתן יהיה לפטור ממס גם הכנסת עבודה נוספת שאינה עולה על המכסימום הקבוע לגבי הכנסות אחרות.

על פי הסמכות האמורה שבסעיף 12, הותקנו תקנות מס הכנסה (פטור ממס על הכנסה אחרת), תשכ"ט-1969, שלפיהן ניתן פטור ממס על הכנסה אחרת אם היא איננה עולה על 600 לירות (ובנסיבות מסוימות - על 1050 לירות) והכנסת העבודה של הנישום ואשתו גם יחד לא עלתה על 24,000 לירות.

סעיף 134 לפקודה מסמיך את שר האוצר לקבוע כי יחיד שתקנות לפי סעיף 12 חלות עליו יהיה פטור מחובת הגשת דו"ח; ואכן שר האוצר השתמש בסמכות זו והוציא צו הקובע זאת.

העולה מכל ההוראות האמורות הוא שכיום שכיר שיש לו הכנסת עבודה בסך 24,600 לירות - איננו פטור מהגשת דו"ח ומתשלום המס המלא המגיע על פי הדו"ח, בו בזמן שאדם שיש לו 24,000 לירות מהכנסת עבודה ועוד

7. (א) סעיף 21 לפקודה יסומן "א" ובו, במקום "לצרכי עסק או משלח-יד" יבוא "לצרכי ייצור הכנסתו".

(ב) אחרי סעיף קטן (א) האמור יבוא:

"(ב) נתקבל מענק לרכישת נכס שבעדו זכאים לניכוי פחת על פי סעיף קטן (א), או שנמחל או שומט חוב שמקורו בהלוואה לרכישת נכס כאמור תוך חמש שנים משנת קבלתה, יהיה המחיר המקורי של הנכס מחירו כאמור פחות סכום המענק או החוב, לפי הענין."

8. בסעיף 24 (ג) לפקודה, במקום "חייבת" יבוא "נתחייבה".

9. בסעיף 31 (3) לפקודה, בסופו יבוא "ותנאים אלה יכול שיכללו את הצורך באישורה של ועדה שימנה שר האוצר".

10. (א) בסעיף 32 (9) לפקודה, בפסקת משנה (א), במקום "שיש לו לבדו, כמישרין או בעקיפין, לפחות 5% מהון מניותיה" יבוא "שיש לו לבדו או יחד עם בן-זוגו, כמישרין או בעקיפין, לפחות 5% מאחת הזכויות המפורטות בפסקאות (א) עד (ד) של הגדרת "בעל שליטה";

(ב) אחרי פסקה (9) האמורה יבוא:

"(10) פרמיות לביטוח חיים ששילם אדם בשל ביטוח חיוני של אחר לטובת המשלם."

דברי הסבר

זכאי לנכותו אילולא העביר את הנכס. סעיף קטן (1) קובע שההוראה האמורה לא תחול אם העברת הנכס חייבת במס רווחי הון לפי חלק ה' לפקודה. מוצע לתקן את ההוראה האמורה ולהבהיר שהיא מכוונת לחיוב במס בפועל ולא לחבות במס כאשר לא מגיע תשלום מס או כאשר ניתן פטור מכוח כל דין.

נושא התשלומים בעד החזקת רכב הוא נושא סעיף 9 רגיש מבחינה ציבורית, קשור קשר הדוק במדיניות השכר, ויש לו משקל רב בהכנסותיהם הפנויות של יושומים רבים. יש איפוא חשיבות רבה שוועדה ציבורית, שבה ייוצגו גורמי משק שונים, תבחן את החלטת הקריטריונים (שיקבע שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת) מתוך היבט משקי רחב על מידת ההכרחיות, לגבי כל סוג של מקרים או כל גישום.

סעיף 10 (1) סעיף 32(9) אוסר על חברת מעטים לנכות מהכנסתה מענק פרישה או מענק מוות ששילמה לבעל שליטה בה, שיש לו מכוח עצמו לפחות 5% מהון מניותיה.

בעל שליטה מוגדר כמי שמחזיק יחד עם קרובו ב-10% לפחות מהון המניות שהוצא, או ב-10% לפחות מכוח ההצבעה, או בזכות להחזיק ב-10% לפחות מהון המניות או מכוח ההצבעה, או בזכות לקבל 10% לפחות מהרווחים, או בזכות למנות מנהל.

יוצא, איפוא, שמצד אחד ישנה הוצאה אך אין כנודה הכנסה. המצב הקיים מאפשר לצדדים הנוגעים בדבר ליהנות תשלום הכנסה וכתוצאה מכך את תשלום המס, בלי שהדבר ישפיע במישור ניכוי המס כהוצאה. משום כך מוצע להתנות בניכוי המס במקור את הזכות לקבל את הסכומים הללו כהוצאה.

סעיף 7 (1) סעיף 21 לפקודה מתיר ניכוי פחת בשל נכסים המשמשים לצרכי עסק או משלח-יד. מוצע להרחיב את הסעיף ולהתיר פחת בשל נכסים המשמשים בייצור הכנסה מכל מקור שהוא. דבר זה ימנע סתירה בין סעיף 21 לבין סעיף 22, המאפשר זקופת פחת משנה לשנה, ושלפיו אפשר לנכות פחת גם מנכסים שאינם משמשים לעסק או משלח-יד; ואכן כך ניהגים. (2) הפחת המותר לפי סעיף 21 מחושב באחוזים מהמחיר המקורי. מוצע לקבוע כי אם נתקבל מענק לשם רכישת הנכס שבעדו ניתן פחת, או נמחל או שומט חוב שמקורו בהלוואה לשם רכישת הנכס, יופחת המחיר המקורי שלו, לענין זה, בסכום המענק או בסכום החוב שנמחל. אין כל הצדקה לתת פחת גם בשל אותו חלק מנכס שרכישתו מומנה כך.

סעיף 24 לפקודה דן בהתרת פחת בהעברת נכס שאין עמה העברת שליטה, וקובע שמק"בל ההעברה יהיה זכאי ליתרת הפחת שהמעביר היה

11. בסעיף 57 לפקודה, בסופו יבוא "ואולם לענין התרת ניכויים וזיכויים על פי סעיף 47 לא תובא בחשבון הכנסת העבודה של החבר מעבודתו מהוץ לקיבוץ שבעדה הוא זכאי לתגמולים, למענק או לקצבה."

תיקון סעיף 57

12. בסעיף 66 לפקודה —

תיקון סעיף 66

(1) בסעיף קטן (א), אחרי פסקה (6) יבוא:

"(7) הפטורים לפי סעיפים 9 (16), 10 ו-11 יותרו גם לאיש וגם לאשה."

(2) בסעיף קטן (ב) (2) ו-(3), הסיפות המתחילות במלים "או לפני שלבעלה" — יימחקו.

13. בסעיף 88 לפקודה, בהגדרת "נכס בר-פחת", במקום "לצרכי עסק או משלה-יד" יבוא "לצרכי ייצור ההכנסה".

תיקון סעיף 88

דברי הסבר

את הכנסת העבודה של חברי הקיבוץ מהוץ לקיבוץ מוצע להוציא לענין זה מהחשבון אם בשל הפרשה זו נהנים החברים מזכויות סוציאליות.

סעיף 12 (1) בסעיף 66 לפקודה ניתן אפשרות לחשב את המס של אשה בנפרד משל בעלה כאשר הכנסתה באה ממקור הכנסה שהוא בלתי תלוי במקור הכנסתו. בסעיף מפורטים הניכויים והזיכויים שניתנו רק לאחד מבני הזוג, ואלה שניתנו לשניהם. לגבי הפטור ר"מ השונים, שותק הסעיף.

על כן מוצע לציין במפורש כי פטור תוספת היוקר, הפטור לעולה חדש והפטורים למי שעובד באזורי פיתוח יינתנו לשני בני הזוג כאילו היו שני יושבים נפרדים.

(2) בסעיף נקבע, בין השאר, כי לא יראו הכנסה כבלתי תלויה במקור ההכנסה של בן הזוג אם היא מחברה שבה יש לבני הזוג או לבן הזוג השני זכות בהנהלה או 10% מזכויות ההצבעה; הסייג הזה איננו חל (כלומר יראו את ההכנסה כאילו היא ממקור בלתי תלוי) כאשר היתה לאשה הכנסה מהחברה זמן סביר, ולא פחות משנה, לפני גישוואיה או לפני שלבעלה היתה זכות כלשהי, במישרין או בעקיפין, בחברה.

הנסיון הורה כי הסיפה "או לפני שלבעלה היתה זכות כלשהי, במישרין או בעקיפין, בחברה" מאפשרת לבני הזוג לתכנן עסק משותף שתחילתו על שם האשה בלבד ולצרף את הבעל לעסק לאחר מכן — כדי לזכות בחישוב נפרד להכנסת האשה. מוצע לתקן את החוק כך שדבר זה יהיה בלתי אפשרי.

סעיף 13 סעיף 88 הוא סעיף ההגדרות של חלק ה' לפקודה שענינו רווחי הון. מוצע להתאים את הגדרת "נכס בר-פחת" לתיקון שנעשה בסעיף 21 לפקודה — ראה סעיף 7 לעיל.

קיומה של כל אחת מהזכויות הנזכרות בהגדרת בעל שליטה מצביעה על שליטה, ומן הדין היה שמי שיש לו ולבן זוגו לפחות 5% באחת מזכויות אלה ייחשב כ"חבר", שכאשר משלמים לו את המענק אין החברה זכאית לנכותו מהכנסתה. אולם הנוסח הקיים מסתפק בזכות ל-5% מהון המניות; וכך יוצא שסעיף המכוון נגד הימנעות ממס מאפשר עקיפתו בקלות, שכן יכולה להיות לאדם שליטה ממשית בחברה, בלי שיש לו 5% מהון המניות, אם יש לו זכויות מאחד הסוגים האחרים. מכאן הצעת התיקון.

(2) בע"א 177/69, פקיד השומה למפעלים גדולים נגד אוקבה בע"מ (פד"י כ"ג (2), עמ' 437), נידונה שאלת התרת הוצאה בשל פרמיות לביטוח חיים ששילמה חברה בשל מנהלה, כשהמוטב על פי פוליסת הביטוח היא החברה המשלמת. בית-המשפט העליון התיר את ניכוי ההוצאה, מכיון שמדובר היה בביטוחו של איש מפתח בחברה, שמוחו עלול היה לפגוע קשה בעסקי החברה. בע"א 477/71, שטנר נגד פקיד השומה חיפה (פד"א, כרך ה', תשל"ב, עמ' 15), הורחב העקרון שנקבע במשפט אוקבה גם לגבי שותפות שביטחה את חיי שותפיה. מתוך פסק הדין ניתן להבין כי אפשר להחיל את העקרון גם לגבי כל מי שמבטח אדם אחר שיש לו אינטרס כלכלי בביטוחו.

בעקבות ההלכה האמורה שקבע בית המשפט העליון, אין היום כמעט כל מניעה לכך שאדם יוכל לבטח את חייו של אחר לטובתו בכל סכום שירצה, ויוכל גם לנכות את סכומי הפרמיה כהוצאה מהכנסתו; פירושו של דבר שמעביד יכול ליצור לעצמו קרן שהיא נכס בידיו, במחיר פרמיות שהותרו לו כהוצאה. התיקון המוצע ימנע את גי"כוי ההוצאה.

סעיף 11 בסעיף 57 לפקודה נקבע שקיבוץ זכאי לניכויים וזיכויים אישיים המוענקים בפקודה.

14. בסעיף 90 לפקודה, במקום "בצירוף סכום אותם ניכויים" יבוא "לפני כל ניכוי לפי אותם סעיפים". תיקון סעיף 90
15. בסעיף 97 (ב) לפקודה, אחרי "עולה" יבוא "כמשמעותו בסעיף 9 (16)", ובמקום "ארבע שנים" יבוא "שבע שנים". תיקון סעיף 97
16. בסעיף 100 (2) לפקודה, במקום "מחיר שעלה הנכס לנישום" יבוא "כיתרת המחיר המקורי". תיקון סעיף 100
17. אחרי סעיף 100 לפקודה יבוא:
101. רישומן בבורסה של מניות תיחשב כמכירתן ביום שבו נרשמו, אלא שהמס ישולם רק כעבור חמש שנים מיום רישומן כאמור או בעת מכירתם לאחר, לפי המוקדם יותר; לענין זה, מניות – למעט מניות שנרכשו לאחר שהוצעו למכירה לציבור על פי תשקיף שבו צויין שהבורסה הסכימה לרישום המניות למסחר בה." תוספת סעיף 101
18. בסעיף 134 לפקודה, במקום "יחיד" יבוא "מי" ובסופו יבוא "ורשאי הוא להתנות את הפטור בקיום תנאים נוספים שיקבע". תיקון סעיף 134
19. בסעיף 135 לפקודה –
- (1) בפסקה (1), אחרי "בעצמו או על ידי נציגו" יבוא "וימסור לו את כל הפרטים הנראים לפקיד השומה דרושים לענין בירור הכנסתו";
- (2) אחרי פסקה (3) יבוא:

דברי הסבר

אין כל הצדקה לחשב את עלות הנכס שהפך למלאי לפי המחיר ששולם כאשר ניתן בשלו בעבר פחת.

סעיף 17 בעלי מניות פרטיות בחברה שיש לה רוחחים גדולים והצטבר לזכותם הון רב, אחת מהדרכים שלהם להימנע מתשלום מס היא הפיכתן של המניות הפרטיות למניות הנסחרות בבורסה ומכירתן לאחר מכן – מכירה שהיא פטורה ממס; נמצא איפוא שלא שולם מס על הרווחים הגדולים של החברה.

מוצע לסתום פירצה זו ולקבוע שעצם הפיכת המניה למניה הנסחרת בבורסה תיחשב כמכירתה ותהיה חייבת במס ריווח הון. אולם מאחר שלמעשה לא היתה מכירה וייתכן שבידי בעל המניה אין כסף לתשלום המס, מוצע לקבוע כי המס ישולם רק כעבור חמש שנים מיום הרישום בבורסה או בעת המכירה הממשית של המניות לאדם אחר, לפי המוקדם יותר.

סעיף 18 סעיף 134 ענינו פטור מהחובה להגיש דו"ח על הכנסה; מוצע לאפשר לשר האוצר להתנות את הפטור בתנאים שיקבע.

סעיף 19 סעיף 135 לפקודה מסמיך את פקיד השומה לשום את הכנסותיו של אדם. מוצע להוסיף לסעיף זה גם סמכויות שיאפשרו לפקיד השומה השנת

סעיף 14 סעיף 90 לפקודה נועד לאפשר העברת ניכויים אישיים, שלא נוצלו בשומת הכנסת פירות, לשומת ריווח הון. בנוסף הקיים מדובר על ניכויים שעלו על ההכנסה החייבת בצירוף סכום הניכויים. מוצע לתקן את הסעיף כך שישקף את הכוונה כאמור לעיל.

סעיף 15 סעיף 97(ב) לפקודה פוטר עולה חדש ממס על ריווח הון ממכירת נכס שהיה לו מחוץ לישראל לפני עלייתו לישראל, אם מכרו תוך ארבע שנים מיום עלייתו. מוצע להאריך את התקופה ולהעמידה על שבע שנים. כמו כן מוצע לאמץ בסעיף זה את ההגדרה של "עולה הכלולה בסעיף 9(16) לפקודה.

סעיף 16 פסקה (2) של סעיף 100 לפקודה קובעת כי אם טרם חלפו ארבע שנים מיום שרכש נישום נכס עד שהעבירו לעסקו כמלאי עסקי, או עד שהפך נכס קבוע בעסקו למלאי עסקי, יראו את שווי המלאי העסקי כמחיר שעלה הנכס לנישום. מוצע לתקן פסקה זו ולקבוע כי שווי של המלאי יהיה יתרת המחיר המקורי ולא מחיר העלות.

"(4) רשאי פקיד השומה להזמין כל אדם היכול, לפי דעתו, להעיד בענין הכנסתו של נישום, שיתייצב לפניו ולחקור אותו בשבועה או שלא בשבועה, ובלבד שפקיד או מורשה או עובד של הנישום או כל אדם אחר המועסק בעניניו על יסוד של מתימנות אישית לא ייחקר אלא על פי דרישתו של הנישום; אין בהוראה זו כדי לגרוע מכל סמכות חקירה לפי כל דין אחר."

תיקון סעיף 140. 20. בסעיף 140 לפקודה, בהגדרת "גוף ציבורי", במקום "רשות מקומית, חברה שהממשלה משתתפת בהנהלתה" יבוא "כל גוף העומד לביקורתו של מבקר המדינה".

תיקון סעיף 160. 21. בסעיף 160 (א) לפקודה, אחרי "יתר על הסכום שהוא חייב בו" יבוא "והדו"ח לאותה שנה הוגש לא יאוחר מתום שש שנים אחריה".

תיקון סעיף 165. 22. בסעיף 165 לפקודה —

(1) האמור בסעיף יסומן "(א)", ובו, אחרי "של מקבל ההכנסה" יבוא "על פי שומה שתכלול את ההכנסה שממנה נוכה המס; הקיזוז ייעשה".

(2) אחרי סעיף קטן (א) האמור יבוא:

"(ב) קיזוז על פי סעיף קטן (א) מהמס שהיוב בו בעל שליטה כמשמעותו בסעיף 32 (9), ייעשה רק אחרי שהסכום שנוכה שולם לפקיד השומה."

תיקון סעיף 167. 23. האמור בסעיף 167 לפקודה יסומן "(א)" ואחרי יבוא:

"(ב) האמור בסעיף קטן (א) יחול גם כאשר לאדם שמהכנסתו צריך היה לנכות את המס נעשתה שומה או ניתן צו שאינם ניתנים עוד להשגה או לערעור לגבי השנה שאליה מתייחס הדו"ח, אם השומה או הצו לא כללו את ההכנסה שממנה צריך היה לנכות."

דברי הסבר

שחייב בו הנישום שההכנסה שממנה נוכה המס היא הכנסתו. סעיף זה חל גם אם סכומי המס שנוכו לא הועברו לפקיד השומה. מוצע:

(א) לסייג את התרת קיזוז המס כאשר לא שולם ולקבוע כי ההוראה לא תחול לגבי בעל שליטה בחברת מעטים כמשמעותו בסעיף 32(9) לפקודה. פירושו של דבר שהקיזוז כאמור לא יותר כל עוד לא הועבר לפקיד השומה המס שנוכה;

(ב) בעקבות התיקון המוצע לסעיף 18, לפיו לא תותר הוצאה כל עוד לא שולמה ההכנסה או לא נוכה ממנה מס במקור, מוצע לקבוע כי לגבי הכנסה שנוכה ממנה מס במקור ולא שולמה, לא יקוזו המס שנוכה כאמור כנגד המס שיהיה חייב בו הנישום כל עוד לא הצהיר על אותה הכנסה.

סעיף 23. סעיף 167 לפקודה מסמיך את פקיד השומה, בנוסיונות מסוימות, לשום לפי מיטב שפיטתו את סכום המס שאדם היה צריך לנכות במקור.

ידיעות כדי לאפשר להוציא שומה נכונה כבר בשלב עשיית השומה. סמכויות אלה נתונות כיום לפקיד השומה רק בשלב ההשגה.

סעיף 20. סעיף 140 לפקודה מסמיך את פקיד השומה לדרוש ידיעות מכל עובד של גוף ציבורי. גוף ציבורי מוגדר כך: "המדינה, רשות מקומית, חברה שהממשלה משתתפת בהנהלתה וכל גוף אחר ששר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, קבע אותו כגוף ציבורי". מוצע להוסיף להגדרה זו גם כל גוף הנתון לביקורתו של מבקר המדינה.

סעיף 21. סעיף 160 לפקודה דן בהחזרת מס ששולם ביתר. לפי התיקון המוצע לסעיף זה לא יוחזר לאדם מס ששולם ביתר לגבי שנת מס שהגיש עליה דו"ח לאחר הום שש שנים אחריה.

סעיף 22. סעיף 165 לפקודה קובע כי סכומי מס שנוכו במקור לפי סעיף 164 יקוזו כנגד המס

"(2) היו לפקיד השומה טעמים סבירים להניח כי המס שייגיע מנישום לשנת מס פלונית יעלה ב-40% לפחות על סכום המקדמות שהוא חייב בו לאותה שנה, רשאי הוא להגדיל את סכום המקדמות לפי סימן זה כדי להפרש; דין החלטה כאמור, לענין השגה וערעור, כדין שומה לפי סעיף 145."

"תשלום ריבית על 187. על יתרה כאמור בסעיפים 183 או 184 ישלם הנישום ריבית של יתרה לאחר השנה 15% לשנה, החל מהיום הראשון שלאחר שנת המס שאליה מתייחסת היתרה ועד יום הוצאת השומה, ובלבד שלא תשולם ריבית בעד תקופה שלאחר שנתיים מיום הגשת הדו"ח."

26. בסעיף 189 לפקודה, במקום "לפי סעיף 188 (א), (ג) ו-(ד)" יבוא, פעמיים, "לפי סעיפים 188 או 191 ב".

27. בסעיף 191 (ב) לפקודה, במקום הרישה יבוא "נישום שלגביו נקבע גרעון העולה על 25% מהמס שהוא חייב בו ולא הוכיח להנחת דעתו של פקיד השומה שלא התרשל בעריכת הדו"ח שמסר או באי מסירת דו"ח, יהא חייב בקנס השווה –".

דבר הסבר

ב-40% לפחות על סכום המקדמות, להגדיל את המקדמות. על החלטה זו ניתן יהיה כמובן להשיג.

סעיף 187 דן בריבית על יתרות הנובעות מהודעת שומה ומצו בהשגה. **סעיף 25**

לפי הסעיף האמור חייבים בתשלום ריבית רק כעבור תקופה ניכרת לאחר המועד שבו היו חייבים לשלם את המס אילולא היתה נוצרת היתרה; ופירושו של דבר שהנישום השתמש זמן רב בכספי המדינה ללא תשלום ריבית. משום כך מוצע לקבוע שהריבית תשתלם החל מהיום הראשון של שנת המס הבאה אחרי שנת המס שלגביה ביה נוצרה היתרה, ועד יום הגשת הדו"ח, אך לא יותר מבעד שנתיים בשל כל יתרת מס.

סעיף 130 לפקודה מסמיך את הנציב להורות על גיהול פנקסי השכונות לסוגי גישומים; אין בפקודה הוראה הקובעת קנס מינהלי על מי שלא גיהל פנקסי השכונות בהתאם להוראות הנציב. מוצע להשלים את החסר. לגבי קנס זה מוצע שדינו יהיה כדין קנס על אי הגשת דו"ח במועד: אם תוגש תביעה פלילית בשל המתרל לא ישולם הקנס, ולשם כך יתוקן סעיף 189 ויווסף סעיף 191 ב.

סעיף 191(ב) לפקודה דן בקנס גרעון למי שנקבע לו גרעון העולה על 25% מהמס שהוא חייב בו. מוצע לקבוע כי נטל הראייה לכך שגרעון נוצר שלא כתוצאה מרשלנותו של הנישום – הוא על הנישום.

מוצע להוסיף לסעיף הוראה שלפיה מותר יהיה לעשות שומה כזאת גם אם למי שקיבל את ההכנסה שלגביה נעשתה שומה, נעשתה כבר שומה סופית שלא כללה אותה הכנסה.

בע"א 157/63, פקיד השומה ת"א 5 נגד הרץ, מהגדס קירור ומיווג בע"מ (פס"ד י"ו, עמ' 1896) נקבע כי אם נעשתה שומה סופית לשכיר שלא כללה אותה הכנסה, אין יותר אפשרות לעשות שומת ניכויים למעביד על פי סעיף 167. הדרך היחידה לחייב את השכיר בשל חוספת הכנסה שממנה לא נוכה המס במקור, היא פתיחתה של השומה שנעשתה לו.

לעומת זאת בע"א 418/67, דן אגודה שיתופית לתח"ב בורה ציבורית בע"מ נגד פקיד שומה ת"א 5 (פ"ד כ"א (2), עמ' 730), נקבע שגם כאשר נעשתה שומה סופית לעובד, ניתן לעשות שומת ניכויים למעביד; דבר זה ניתן כאשר אין מחלוקת לגבי מהות ההכנסה והחובה לנכות ממנה מס במקור. אולם, היות ואפשרות זו איננה מוחלטת לתלויה בפרשנות של העובדות בכל מקרה ומקרה, קשה להסתפק בפתרון זה. בשל כך מוצע התיקון.

לפי סעיף 180 לפקודה אין בידי פקיד השומה סמכות להעלות את סכום המקדמות של אדם בתוך שנת המס (ולפני שהנישום הגיש את הדו"ח) גם אם ברור שהמס שהנישום יתחייב בו בסופו של דבר יעלה בהרבה על סכום המקדמות. ברור שדבר זה גורם לסיפור ניכר בגביית המס.

משום כך מוצע לתת סמכות לפקיד השומה, אם הוא סבור שהמס שהנישום יתחייב בו בסופו של דבר יעלה

28. אחרי סעיף 191 לפקודה יבוא:

191א. מי שבלי הצדק סביר לא ניכה את המס שהיה עליו לנכות על פי קנס על אי ניכוי סעיפים 161, 164 או 170 יהיה חייב בקנס בשיעורים שלהלן מן הסכום שלא ניכה:

- (1) 10% אם לאותו אדם לא נקבע בעבר קנס על פי סעיף זה;
- (2) 15% אם לאותו אדם כבר נקבע פעם אחת קנס על פי סעיף זה;
- (3) 25% אם לאותו אדם כבר נקבע קנס על פי סעיף זה יותר מפעם אחת.

191ב. בישום שחלות עליו הוראות בדבר ניהול פנקסי חשבונות על פי סעיף 130 ולא ניהל פנקסים, יווסף לסכום המס שהוא חייב בו קנס בסך כומים כמפורט להלן:

- (1) 5% מהמס שנקבע בשומה בשנת המס האחרונה שלגביה נישומה הכנסתו או מהמס המגיע ממנו על פי הדו"ח האחרון שהגיש אם הגיש אותו לאחר השומה האמורה, לפי הגבוה משניהם;
- (2) 10% מהמס כאמור בפסקה (1) אם לאותו אדם כבר נקבע בעבר קנס על פי סעיף זה.

- תיקון סעיף 194 29. בסעיף 194 (א) לפקודה, בפסקה (1), אחרי "לענין אותה הכנסה" יבוא "או שהוא חייב לגביה בתשלום מקדמות", ובסופה יבוא "או המקדמות שהוא חייב בהן".
- תיקון סעיף 216 30. בסעיף 216 לפקודה, במקום "מאסר ששה חדשים או קנס 2,000 לירות" יבוא "מאסר שנה או קנס 20,000 לירות".
- תיקון סעיף 217 31. בסעיף 217 לפקודה, במקום "מאסר שנה אחת או קנס 3000 לירות" יבוא "מאסר שנתיים או קנס 30,000 לירות", ובסופו יבוא "הטוען כי היה לו הצדק סביר — עליו הראיה".

דברי הסבר

סעיף 29 סעיף 194 לפקודה מקנה לפקיד השומה סמכות, אם הוא סבור כי יש חשש שהמס מאדם העומד לצאת מהארץ לא ייגבה, לדרוש ממנו ערובה לתשלום מס שנשום. מוצע להחיל סמכות זו לא רק לגבי מס שנשום אלא גם לגבי מקדמות שהנישום חייב בהן.

סעיפים 30 ו-31 הגסיון מלמד שהענשים הקבועים בסעיפים 216, 217 ו-219 אין בהם כדי להרתיע מביצוע עבירות המפורטות בהם. כדי להביא לתשלום מס אמת, מוצע להחמיר בענשים.

סעיף 28 כאשר מי שחייב בניכוי מס במקור אינו ממלא את חובתו, הוא אינו חייב לשלם ריבית על המס שהחזיק בידו ללא הצדק, בו בזמן שלגבי יתרות מס הנובעות משומות רגילות משתלמת ריבית. דבר זה עושה לכדאי לאדם החייב לנכות, להימנע מכך. משום כך מוצע לחייבו בתשלום קנס מינהלי ששיעורו יגדלו אם יחזור על המחדל. ההוראה מובאת בסעיף 191א המוצע.

לענין סעיף 191ב המוצע, ראה דברי הסבר לסעיף 26.

32. במקום סעיף 219 לפקודה יבוא:
219. נוכה מס על פי סעיפים 161, 164 או 170, ובלי הצדק סביר לא שולם לפקיד השומה כאמור בסעיפים 161, 166 או 171, דינו של החייב לנכות – מאסר שנתיים או קנס 10,000 לירות ופי שנים מסך כל הניי-כויים האמורים או שני הענשים כאחד; הטוען כי היה לו הצדק סביר – עליו הראיה.”
- החלפת סעיף 219
33. בסעיף 236 לפקודה, במקום “משלושה חדשים” יבוא “מששה חדשים”.
- תיקון סעיף 236
34. אחרי סעיף 236 לפקודה יבוא:
236. שר האוצר רשאי להתקין תקנות בדבר כללי האתיקה המקצועית אחיקה מקצועית של יועצי מס.”
- הוספת סעיף 236
35. האמור בסעיף 219 לפקודה, כנוסחו בסעיף 38 לחוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 13), תשכ"ח-1968³ – הוא הדין וכן היה.
- תשריה
36. תחולתו של חוק זה לגבי שנת המס 1974 ואילך, אך הוראות סעיף 3 (ד) לפקודה, בנוסח שלפי חוק זה, יחולו על סכומים ששילמה קופת גמל למעביד אחרי יום ח' בשבט תשל"ד (31 בינואר 1974) בחזקת הפרשי הצמדה על כספים שנצברו בקופה.
- תחילה
37. תחילתו של סעיף 14 ביום ל' בשבט תשל"ד (21 בפברואר 1974).
- תחילה
38. הריבית על פי סעיף 187 לפקודה כנוסחו לפי חוק זה לא תוטל אלא בשל התקופה החל מיום ט' בניסן תשל"ד (1 באפריל 1974), ובלבד שלא תפחת מהריבית שהיתה מוטלת אילולא הוחלף הסעיף האמור בחוק זה.
- הוראת מעבר

דברי הסבר

- סעיף 32 סעיף 219 לפקודה קובע עונש למי שנוכה מס במקור ובלי הצדק סביר לא שילמו לפקיד השומה. מוצע לחייב באחריות גם את מי שאחראי לתשלום ההכנסה, כי גם עליו מוטלת לפי סעיף 164 החובה לנכות את המס במקור. כמו כן מוצע להגדיל את הענשים.
- סעיף 33 סעיף 236 לפקודה מעניק לנציג מס הכנסה סמכות לאסור על אדם לשמש יועץ מס אם הוא סבור כי נתקיימו נסיבות המחייבות או מרשות מחיקתו של יועץ מס מן הפנקס. האיסור הוא עד לבידור קיומן של הנסיבות אך לא יותר משלושה חדשים, ואם התחילה חקירת משטרה בענין – לא יותר מאשר עד גמר החקירה וההליכים המשפטיים.
- מוצע להאריך את התקופה משלושה לששה חדשים.
- סעיף 34 מנסיון שנצטבר עולה שמן הדין לאפשר התקנת תקנות בדבר אתיקה מקצועית של יועצי מס.
- סעיף 35 בסעיף 219 מאוחר סעיף 166 לפקודה, שאוחרו הושמט בטעות סופר מן הנוסח החדש של הפקודה, וחזר והובא בתיקון מס' 13 לפקודה, תוך כדי אזכורו של הסעיף שהושמט. כדי להסיר ספק בדבר חוקיותו של אזכור זה, מוצע לקבוע כי הדין הוא, וכן היה, לפי האזכור.

³ ס"ח תשכ"ח, עמ' 171.

חוק עידוד התעשייה (מסים) (תיקון מס' 3), תשל"ד-1974

תיקון סעיף 19, 1. בסעיף 19 לחוק עידוד התעשייה (מסים), תשכ"ט-1969, במקום "10 אנורות" יבוא "15 אנורות".

דברי הסבר

(1) תשקיע סכום השווה ל-30% לפחות מן ההכנסה החייבת שעליה הוטל המס המופחת, בנכסים קבועים של המפעל והמשמשים לצרכי המפעל;
(2) תהוון רווחים בסכום האמור בפסקה (1) על ידי הוצאת מניות.

העלאת שיעור המס כמוצע כאן קשורה ברפורמה המוצעת לגבי מס הכנסה המוטל על חברות, שלפיה לא יוארך מילווה הבטחון והוא יוטמע בשיעורי מס ההכנסה.

הנטל הכולל המוטל על רווחים בלתי מחולקים של חברה שיושקעו כאמור יפחת, על אף העלאת שיעור המס המוצעת, מ-51.2% (44.2% מס חברות ומס הכנסה + 7% מילווה) ל-50.7% (42% מס חברות ו-8.7% מס הכנסה).

סעיף 19 לחוק עידוד התעשייה (מסים), תשכ"ט-1969, כפי שתוקן בשנת תשל"ד-1970, קובע שיעור מס הכנסה מופחת על רווחים בלתי מחולקים של חברה תעשייתית שהושקעו בקידומו ובפיתוחו של המפעל התעשייתי.

וה לשוני של הסעיף:

19. חברה תעשייתית שהשקיעה בשנת מס פלונית סכום מים בקידומו ובפיתוחו של מפעלה התעשייתי, יוטל על סכום מהכנסתה החייבת, ממפעלה התעשייתי, השווה לסכום השקעתה כאמור, מס הכנסה בשיעור של 10 אנורות לכל לירה, וזאת על אף האמור בסעיף 127(א) לפקודה, ובלבד שתוך חמש שנים לאחר שנת המס שבה הופקדה ההכנסה החייבת תמלא החברה אחרי שתי אלה:

1. ס"ח תשכ"ט, עמ' 232; תשל"ד עמ' 152; ה"ח תשל"ג, עמ' 440.

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 15), תשל"ד-1974

1. במקום סעיף 167א לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשכ"ח-1968: (להלן - החוק העיקרי), יבוא:

"שינוי המקסימום 167א. השר רשאי, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה של הכנסת, לקבוע, לגבי שנת כספים פלונית, סכומי מקסימום במקום הסכומים המתקבלים לפי האמור בלוח י"א."
2. בסעיף 177 לחוק העיקרי, אחרי פסקה (3) יבוא:

"(4) עיגול סכומי המקסימום לפי לוח י"א כדי מאה לירות."
3. במקום לוח י"א לחוק העיקרי יבוא:

"לוח י"א"

הכנסת מקסימום ומינימום

פרט	בעד	הכנסת מקסימום בלירות	הכנסת מינימום בלירות
(סעיפים 167 ו-167א)			
1	עובד	לחודש - סכום השווה לכפליים השכר הממוצע לשנה - סכום השווה לכפליים השכר הממוצע כפול 12	50 לחודש או 600 לשנה
2	עובד עצמאי	לשנה - סכום השווה לכפליים השכר הממוצע כפול 12	900 לשנה
3	מבוטח אחר	לשנה - סכום השווה לכפליים השכר הממוצע כפול 12	360 לשנה"

4. תחילתו של חוק זה היא ביום ט' בניסן תשל"ד (1 באפריל 1974). תחילה

דבריו הסבר

לאחרונה סכומי המקסימום, הכל לפי השכר הממוצע המאוחר יותר, ובלבד שלא תובא בחשבון תנועה הפחותה ממאה לירות.

(ב) השר יביא לידיעת ועדת העבודה של הכנסת תנודות כאמור בסעיף קטן (א).

(ג) השר יפרסם הודעה ברשומות על כל שינוי כאמור בסעיף קטן (א) ולוח י"א ישונה בהתאם לכך."

סעיף 167א לחוק העיקרי קובע:

"שינוי המקסימום

167א. (א) סכומי המקסימום האמורים בלוח י"א ישתנו כל שנה ביום 1 באפריל החל מ-1 באפריל 1974, באי-שור ועדת העבודה של הכנסת, לפי התנודות שבין השכר הממוצע של כל שנה לבין השכר הממוצע לגבי שנת הכספים 1970/71 או השכר הממוצע שלפיו הוגדרו

לוח י"א לחוק העיקרי קובע:

"לוח י"א"

הכנסת מקסימום ומינימום

(סעיף 167)

פרט	בעד	הכנסת מקסימום בלירות	הכנסת מינימום בלירות
1 עובד	1,500 לחודש או 18,000 לשנה	50 לחודש או 600 לשנה	
2 עובד עצמאי	18,000 לשנה	900 לשנה	
3 מבוטח אחר	18,000 לשנה	360 לשנה	

דמי הביטוח של מבוטח משתלמים בדרך כלל לפי הכנסותיו עד להכנסת המקסימום, 1,500 לירות לחודש או 18,000 לירות לשנה; רק דמי ביטוח בענף ילדי עובד-דים משתלמים לפי השכר המלא. בהתאם להוראות סעיף 167א(א) לחוק צמוד מקסימום זה לתגודות בשכר הממוצע במשק, אולם מסיבות שונות לא הופעלה הצמדה זו עד כה מאז שנקבעה בשנת 1969.

עקב ההעלאה הדרסטית בשכר הממוצע במשק מאז שנת 1970/71, עלול עתה המקסימום לעלות עקב ההצד-מדה האמורה החל מ-1.4.74 ל-2,980 לירות לחודש. העלאה זו כרוכה בהגדלה ניכרת ביותר של שיעור דמי הביטוח, ובדיונים שנתקיימו לאחרונה בין הממשלה לבין הארגונים היציגים ושל העובדים והמעסיקים הסתבר כי הפעלת ההצמדה האמורה במלואה תהווה עול כבד מדי על משלמי דמי הביטוח הלאומי, שכירים, מעסיקים ועובדים עצמאיים.

התיקון המוצע פותר בעיה זו על-ידי קביעת המק-סימום בסכום השווה לכפליים השכר הממוצע במשק, אשר יגיע ב-1.4.74 ל-1,280 לירות לחודש, וכן מאפשר במידת הצורך גם קביעת מקסימום שונה על-ידי הקיקת משנה.

לאור התיקון האמור אין כבר צורך בהוראות סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) לסעיף 167א.

בעקבות האמור מוצע גם לתאם את לוח י"א לשינוי המוצע בחוק.

התיקון המוצע בסעיף 177 לחוק הנו טכני ויאפשר לעגל את סכומי המקסימום, דבר שיקל על דרכי החי-שוב של דמי הביטוח.